

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
Federalno ministarstvo financija – finansija
POREZNA UPRAVA FEDERACIJE BIH

PREZENTACIJA O RADU POREZNE UPRAVE FEDERACIJE BIH I AKTIVNOSTIMA U 2018.GODINI

Sarajevo, 10.01.2019. godine

AGENDA

1. Izvještaj o naplati javnih prihoda za 2018. godinu.
2. Naplata javnih prihoda za period 2014-2018.
3. Stanje broja zaposlenih u Federaciji BiH za period 2014-2018.
4. Najznačajnije aktivnosti Porezne uprave Federacije BiH.
  - ***inspekcijski nadzor,***
  - ***rad poreznih ispostava,***
  - ***stanje duga i prinudna naplata javnih prihoda,***
  - ***doprinos Porezne uprave Federacije BiH za izmjene i donošenje novih propisa,***
  - ***ostale aktivnosti.***
5. Uslovi rada Porezne uprave Federacije BiH (materijalna, finansijska i kadrovska osposobljenost).
6. Uzroci siive ekonomije i potrebne aktivnosti za njeno suzbijanje.
7. Poruke Porezne uprave Federacije BiH.

**HVALA POREZNIM OBVEZNICIMA
ŠTO SU U 2018. GODINI UPLATILI
5.182.422.312,00 KM
JAVNIH PRIHODA ZA KOJE JE
NADLEŽNA PUFBIH**

NAPLATA JAVNIH PRIHODA U 2018. GODINI

- Ukupna naplata javnih prihoda u 2018. godini iznosi **5.182.422.312 KM**
- Povećanje u odnosu na 2017. godinu iznosi **362.114.860 KM**
- Povećanje u % u odnosu na 2017. godinu za **7,51%**
- Povećanje naplate u odnosu na 2014. godinu za **36,5%**

UKUPNO NAPLAĆENI JAVNIH PRIHODI - PO STRUKTURI - 2018/2017.

R.br.	NAZIV PRIHODA	2017	2018	Index 4/3	Razlika u KM
1	2	3	4	5	6 (4-3)
1.	POREZ NA PROMET OSTALIH PROIZVODA I USLUGA*	3.584.376	2.174.531	60,67%	-1.409.845
2.	ZAOSTALE UPLATE POREZA	2.675.906	2.590.154	96,80%	-85.752
3.	POREZ NA DOBIT	357.931.149	396.623.638	110,81%	38.692.489
4.	POREZI NA IMOVINU	166.125.085	169.472.299	102,01%	3.347.214
5.	OSTALI POREZI	1.505.622	1.205.140	80,04%	-300.482
6.	POREZ NA DOHODAK	403.358.524	456.550.891	113,19%	53.192.367
7.	NAKNADE I TAKSE	390.797.873	384.562.083	98,40%	-6.235.790
8.	POSEBNE NAKNADE	254.150.248	273.299.676	107,53%	19.149.428
9.	NOVČANE KAZNE	45.393.926	46.363.863	102,14%	969.937
DIREKTNI POREZI (2 - 9)		1.621.938.332	1.730.667.743	106,70%	108.729.411
DOPRINOSI (10 - 12)		3.192.867.860	3.446.432.044	107,94%	253.564.184
10.	Doprinos za PIO	1.764.964.024	1.910.084.439	108,22%	145.120.415
11.	Doprinos za zdravstveno osiguranje	1.282.174.485	1.377.719.854	107,45%	95.545.370
12.	Doprinos za osiguranje od nezaposlenosti	145.729.351	158.627.750	108,85%	12.898.399
UKUPNO DIREKTNI POREZI I DOPRINOSI		4.814.806.192	5.177.099.786	107,52%	362.293.595
13.	NEPOREZNI PRIHODI**	1.916.884	3.147.995	164,22%	1.231.111
UKUPNO NAPLAĆENI PRIHODI (1 do 13)		4.820.307.452	5.182.422.312	107,51%	362.114.860

UKUPNO NAPLAĆENI JAVNI PRIHODI - PO KANTONIMA - 2018/2017.

R.br.	Kantoni	2017.	2018.	Index 2018/2017.	Učešće u ukupnoj naplati (%)
1.	Sarajevski	1.813.147.303	1.914.275.443	105,58	36,94
2.	Tuzlanski	791.981.554	865.929.265	109,34	16,71
3.	Zeničko - dobojski	616.658.875	668.075.198	108,34	12,89
4.	Hercegovačko-neretvanski	571.887.061	625.813.590	109,43	12,08
5.	Srednjobosanski	356.096.027	387.670.419	108,87	7,48
6.	Unsko - sanski	300.884.391	319.832.639	106,30	6,17
7.	Zapadno-hercegovački	183.497.044	197.030.201	107,38	3,80
8.	Kanton 10	83.883.854	88.463.735	105,46	1,71
9.	Bosansko - podrinjski	52.933.066	63.945.965	120,81	1,23
10.	Posavski	49.338.278	51.385.856	104,15	0,99
UKUPNO		4.820.307.452	5.182.422.312	107,51	100,00

NAPLATA JAVNIH PRIHODA U PERIODU 2014 - 2018.

R.br.	NAZIV PRIHODA	2014	2015	2016	2017	2018	Razlika 2018-2014	Index (%)2018 /2014
1.	P/P I USLUGA	1.307.271	2.999.562	26.109.211	3.584.376	2.174.531	867.259	166,34
2.	ZAOSTALE UPLATE POREZA	7.779.413	7.214.955	4.611.044	2.675.906	2.590.154	-5.189.259	33,29
3.	POREZ NA DOBIT	161.637.446	187.673.128	246.541.505	357.931.149	396.623.638	234.986.192	245,38
4.	POREZI NA IMOVINU	81.630.391	141.733.269	163.567.576	166.125.085	169.472.299	87.841.908	207,61
5.	OSTALI POREZI	1.240.261	1.388.608	1.487.099	1.505.622	1.205.140	-35.122	97,17
6.	POREZ NA DOHODAK	283.915.679	330.160.562	367.203.004	403.358.524	456.550.891	172.635.212	160,81
7.	NAKNADE I TAKSE	279.559.758	341.617.748	372.419.233	390.797.873	384.562.083	105.002.325	137,56
8.	POSEBNE NAKNADE	175.248.470	207.589.872	233.155.726	254.150.248	273.299.676	98.051.206	155,95
9.	NOVČANE KAZNE	36.696.425	41.291.582	43.125.417	45.393.926	46.363.863	9.667.438	126,34
DIREKTNI POREZI (2 - 9)		1.027.707.844	1.258.669.724	1.432.110.604	1.621.938.332	1.730.667.743	702.959.899	168,40
DOPRINOSI (10 - 12)		2.767.533.475	2.843.375.750	2.993.484.050	3.192.867.860	3.446.432.044	678.898.569	124,53
10.	Doprinos za PIO	1.518.540.273	1.570.227.486	1.647.838.401	1.764.964.024	1.910.084.439	391.544.166	125,78
11.	Doprinos za zdravstveno osiguranje	1.123.512.653	1.143.214.757	1.208.589.791	1.282.174.485	1.377.719.854	254.207.202	122,63
12.	Doprinos za osiguranje od nezaposlenosti	125.480.549	129.933.507	137.055.858	145.729.351	158.627.750	33.147.201	126,42
UKUPNO DIREKTNI POREZI I DOPRINOSI		3.795.241.319	4.102.045.474	4.425.594.654	4.814.806.192	5.177.099.786	1.381.858.468	136,41
13.	NEPOREZNI PRIHODI	-	2.414.570	5.262.640	1.916.884	3.147.995		
UKUPNO NAPLAĆENI PRIHODI (1 do 13)		3.796.548.590	4.107.459.606	4.456.966.505	4.820.307.452	5.182.422.312	1.385.873.722	136,50
GODIŠNJI RAST NAPLAĆENIH PRIHODA			310.911.016	349.506.899	363.340.947	362.114.860		7

STANJE ZAPOSLENIH U FEDERACIJI BIH U PERIODU 2014 - 2018.

Datum	Broj zaposlenih	Povećanje u odnosu na prethodnu godinu	Povećanje u odnosu na 2014. godinu	% u odnosu na 2014. godinu
31.12.2014.	475.935	-	-	-
31.12.2015.	485.940	10.005	10.005	2,10
31.12.2016.	503.971	18.031	28.036	5,89
31.12.2017.	513.313	9.342	37.378	7,85
31.12.2018.	525.408	12.095	49.473	10,39

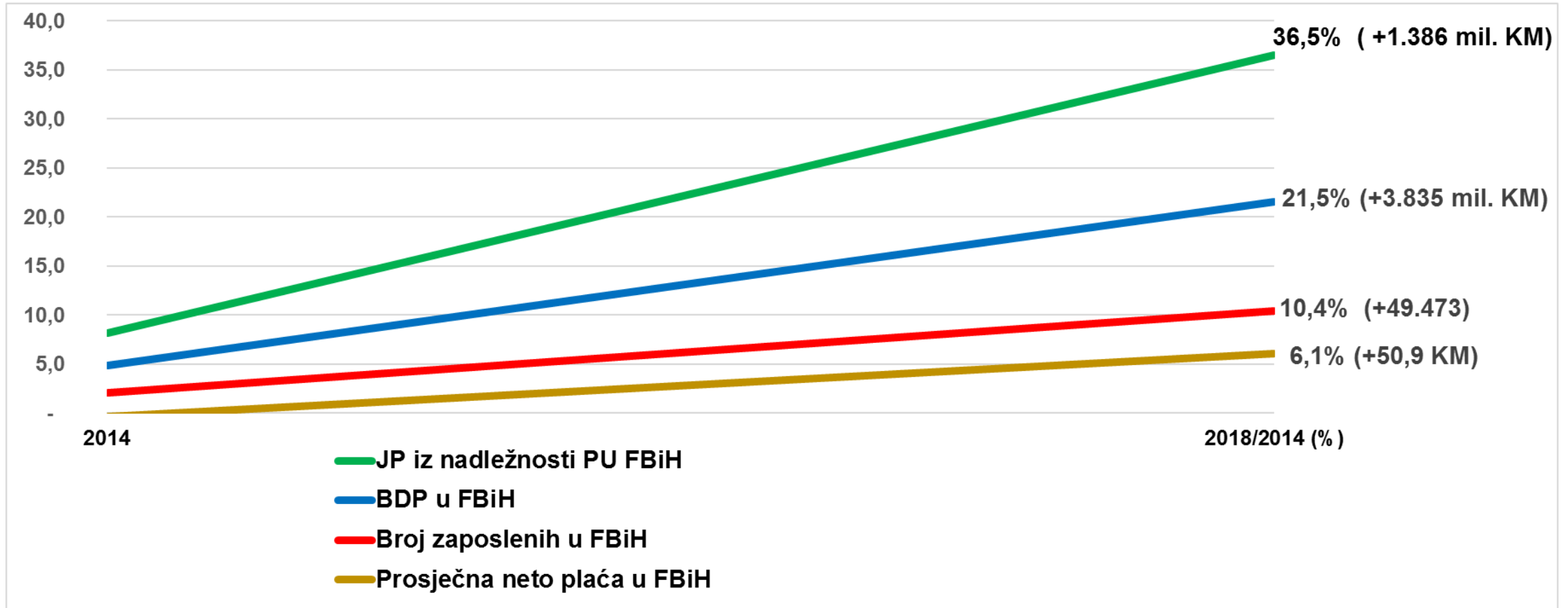
NAPLATA JAVNIH PRIHODA, BRUTO DOMAĆI PROIZVOD, BROJ ZAPOSLENIH, PROSJEČNA NETO PLAĆA U FBiH ZA PERIOD 2014 - 2018.

Opis / godina		2014	2015	2016	2017	2018**	Ukupan rast (2014-2018.)	
1.	JP iz nadležnosti PUFBiH	KM (000)	3.796.549	4.107.460	4.456.967	4.820.307	5.182.422	1.385.873
		% rasta	-	8,19	8,51	8,15	7,51	36,50
2.	Ukupni BDP u FBiH	KM (000)	17.827.457	18.688.300	19.540.120	20.539.696	21.662.882	3.835.425
		% rasta	-	4,83	4,56	5,12	5,47	21,51
3.	Broj zaposlenih u FBiH	br.	475.935	485.940	503.971	513.313	525.408	49.473
		% rasta	-	2,10	3,71	1,85	2,36	10,39
4.	Prosječna neto plaća u FBiH	KM	833	830	839	860	884	50,90
		% rasta	-	-0,36	1,08	2,50	2,78	6,11

* Podaci o javnim prihodima iz nadležnosti PUFBiH i broju zaposlenih u FBiH su podaci sa kojima raspolaže PUFBiH, a podaci o BDP-u i prosječnoj neto plaći su preuzeti sa web stranice Federalnog zavoda za statistiku

* *BDP u 2018. je procjena BDP na osnovu podataka objavljenih za 3 tromjesečja 2018. god.
Prosječna neto plaća u 2018. je prosječna neto plaća za objavljenih 10 mjeseci

NAPLATA JAVNIH PRIHODA, BRUTO DOMAĆI PROIZVOD, BROJ ZAPOSLENIH, PROSJEČNA NETO PLAĆA U FBiH ZA PERIOD 2014 - 2018.

NAJZNAČAJNIJE AKTIVNOSTI PUFBIH – Inspekcijski nadzor

Opis	Broj/Iznos
Ukupan broj izvršenih kontrola	6.485
Broj rješenja u inspekcijskom nadzoru	29.099
Broj rješenja o dodatno utvrđenim obavezama	1.535
Iznos dodatno utvrđene obaveze (KM)	235.530.999
Broj izdatih prekršajnih naloga	4.156
Iznos novčanih kazni za učinjeni prekršaj (KM)	8.025.197
Broj postupanja po zahtjevima tužilaštava (svih nivoa)	282
Broj postupanja po zahtjevima drugih organa i institucija	2.960
Broj krivičnih izvještaja (prijava)	32
Broj obavijesti o počinjenom krivičnom djelu	9
Procjena utaje poreza po krivičnim izvještajima (KM)	4.241.714
Procjena utaje poreza po obavijestima o počinjenom krivičnom djelu (KM)	9.806.997

„BRZE KONTROLE” – AKCIJE

KANTONI	Ukupan broj kontrola	Rad bez odobrenja	Broj neprijavljenih radnika	Neinstaliran fiskalni uređaj	Nevidentiranje prometa	PODUZETE MJERE		
						Zapečaćen i objekti	Br.kontrola u kojima su izdati prekršajni nalozi	Iznos prekršajnih naloga (KM)
Sarajevski	4.246	879	2.136	617	1.356	1.180	2.670	5.632.650
Tuzlanski	2.758	196	814	249	812	605	1.603	4.049.840
Hercegovačko-neretvanski	2.214	268	602	278	687	459	1.141	2.851.850
Zeničko-dobojski	2.231	396	1.032	66	584	429	1.188	4.042.560
Srednjobosanski	1.488	136	464	61	412	197	934	2.230.630
Unsko-sanski	1.265	108	272	81	429	235	802	1.812.522
Kanton 10	797	24	89	96	228	94	403	1.065.300
Zapadno-hercegovački	700	38	108	39	160	92	470	960.310
Posavski kanton	288	1	33	6	70	11	122	357.500
Bosansko-podrinjski	209	2	13	8	49	13	100	369.000
UKUPNO	16.196	2.048	5.563	1.501	4.787	3.315	9.433	23.372.162

53 općine u Federaciji BiH na svojoj teritoriji imaju manji broj zaposlenih od 5.563

NAJZNAČAJNIJE AKTIVNOSTI PUFBiH – Rad ispostava

Opis	Broj/Iznos
Broj poreznih prijava	3.092.979
Broj rješenja o razrezu poreza	44.179
Iznos poreza po razrezu (KM)	66.371.447
Broj zahtjeva za povrat pogrešno ili više uplaćenih prihoda	1.350
Iznos odobrenog povrata po osnovu više ili pogrešno uplaćenih prihoda (KM)	6.656.302
Broj podnešenih GPD – 1051 prijava	99.357
Broj rješenja o povratu poreza	15.791
Iznos odobrenog povrata poreza po GPD - 1051 (KM)	3.320.097
Broj zahtjeva za preknjiženje	14.933
Broj potvrda o rezidentnosti i ovjerenih obrazaca izdatih od strane inostranih poreznih uprava	4.176
Broj izdatih naloga za plaćanje	18.900
Iznos duga po nalogima za plaćanje (KM)	384.683.672
Broj prekršajnih naloga	1.906
Iznos novčanih kazni po prekršajnim nalogima (KM)	2.248.792
Broj izdatih i izmjenjenih poreznih kartica	116.681
Broj uvjerenja iz porezne evidencije	270.552
Broj poreznih obveznika na dan 31.12.2018. godine	142.555

NAJZNAČAJNIJE AKTIVNOSTI PUFBIH – Prinudna naplata

Opis	Broj/Iznos
Iznos duga u postupku prinudne naplate na dan 31.12.2018. godine (KM)	2.805.474.960
Broj predmeta u prinudnoj naplati na dan 31.12.2018. godine	117.105
Broj poreznih obveznika u prinudnoj naplati na dan 31.12.2018. godine	67.025
Broj donesenih rješenja	43.544
Broj popisa imovine poreznih obveznika	101
Procjena vrijednosti popisane imovine (KM)	14.611.328
Broj prodaja imovine poreznih obveznika	241
Broj poreznih obveznika kojima je vršena prodaja imovine	380
Vrijednost prodane imovine (KM)	1.750.391
Broj zaključenih sporazuma o odgođenom plaćanju i plaćanju na rate	550
Iznos duga po zaključenim sporazumima (KM)	86.663.983
Iznos naplaćenih dugovanja u postupku prinudne naplate (KM)	190.344.094
Iznos dugovanja proglašениh nenaplativim (KM)	4.572.516
Iznos otpisanih kamata prema Zakonu o visini stope zatezne kamate (KM)	9.506.511

DOPRINOS POREZNE UPRAVE FBIH ZA IZMJENU I DONOŠENJE NOVIH PROPISA

➤ U periodu od 2015 do 2018. godine PUFBIH je učestvovala ili dala inicijative za izmjenu preko 30 propisa, a neki su:

1. [Zakon o Poreznoj upravi Federacije BiH,](#)
2. Zakon o porezu na dobit,
3. Pravilnik o primjeni Zakona o porezu na dobit,
4. Zakon o doprinosima,
5. Zakon o porezu na dohodak,
6. Pravilnik o primjeni Zakona o porezu na dohodak,
7. [Pravilnik o procedurama prisilne naplate,](#)
8. Zakon o visini stope zatezne kamate,
9. [Zakon o otpisu i naplati poreznog duga,](#)
10. Zakon o Jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa,
11. Pravilnik o podnošenju prijave za upis i promjene upisa u Jedinstveni sistem registracije, kontrole i naplate doprinosa,
12. [Uredba o načinu i postupku raspolaganja privremeno i trajno oduzetom robom od strane Porezne uprave FBIH](#)
13. Zakon o konsolidaciji privrednih društava u Federacije BiH,
14. Pravilnik o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriji Federacije BiH,
15. Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti,

DOPRINOS POREZNE UPRAVE FBIH ZA IZMJENU I DONOŠENJE NOVIH PROPISA

16. Zakon o porezu na promet nepokretnosti i prava u Kantonu Sarajevo,
  17. Zakon o poreznoj administraciji i poreznom postupku ,
  18. Pravilnik o uvjetima, postupku i naknadama za mišljenja Porezne uprave FBiH,
  19. Zakon o igrama na sreću,
  20. Pravilnik o poreznom knjigovodstvu,
  21. Zakon o izvršnom postupku,
  22. Zakon o unutrašnjem platnom prometu,
  23. Zakon o komunalnim taksama Kantona Sarajevo,
  24. Zakon o stečaju,
  25. Zakon o privrednim društvima,
  26. Zakon o obrtu i srodnim djelatnostima,
  27. Pravilnik o dodjeljivanju ID brojeva, registraciji i identifikaciji i evidencijama poreznih obveznika,
  28. Zakon o elektronskom potpisu Federacije BiH,
  29. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o fiskalnim sistemima,
  30. Zakon o prekršajima,
  31. Pravilnik o tehničkoj ispravnosti automata, načinu obavljanja tehničkog pregleda, protokol i način spajanja sa serverom PU.
- 32.866 odgovora putem **helpdeska** Porezne uprave FBiH (upiti tehničke i proceduralne prirode) za aplikacije: NPIS, JS, fiskalizaciju, ADRIS, aplikativnu i sistemsku podršku.
  - Izdato 995 mišljenja od čega u 2018. godini 253 mišljenja o primjeni poreznih propisa.

NAJZNAČAJNIJE AKTIVNOSTI PUFBIH - Informacioni sistem

- **CILAP** projekat – Implementacija Registra cijena nekretnina u saradnji sa Federalnom geodetskom upravom u svim poreznim ispostavama i općinskim službama na području Federacije BiH uz podršku ambasade Kraljevine Švedske i Švedske agencije za razvoj (SIDA)
- Implementacija e-servisa „**Javni uvid u registar cijena nekretnina**” <http://www.katastar.ba/rcn>
- **Poboljšanje funkcionalnosti** sistema za *online* praćenje poreznih obveznika priređivača igara na sreću klađenjem – kladionice i automat klubovi za interne korisnike u cilju unapređenja inspekcijskog nadzora
- Poboljšanje funkcionalnosti aplikativnog rješenja za podršku poslovnog procesa inspekcijskog nadzora
- Uspostava elektronske razmjene podataka iz Jedinственog sistema i Centralnog registra poreznih obveznika sa Federalnim ministarstvom razvoja, poduzetništva i obrta i kantonalnim upravama za inspekcijske poslove.
- Unapređenje postupka porezne registracije i evidencije poreznih obveznika
- **Unapređenje** razmjene podataka između Porezne uprave sa vanbudžetskim fondovima (PIO/MIO, FZZ) u cilju bržeg ostvarivanja prava osiguranika u Federaciji BiH (razmjena podataka za obrazac JS 3300E korekcije)
- Unapređenje razmjene podataka između poreznih administracija u BiH (UINO, PUFBIH, PURS i PUBD), i drugim agencijama kao npr. FIA FBiH (integracija podataka o glavnom računu)
- **Kontinuirani razvoj IS-a** u cilju implementacije novih obrazaca prijave (prijava poreza na dobit i odbitka PP-8, POD-8; poreza na dohodak AMS-1035, APR-1036 i porezne evidencije PI-508) i unapređenje postojećih elektronskih servisa u cilju pružanja bolje usluge poreznim obveznicima za jednostavniji i efikasniji način izvršavanja obaveza
- **Kontinuirani razvoj modela izvještavanja i upravljanja informacija** za sve poslovne aktivnosti, sa potrebnom statistikom izvještavanja o: naplati javnih prihoda po svim mogućim parametrima (djelatnost, općina, vrsta poreznog obveznika, broj zaposlenih...); statusnim i drugim promjenama poreznih obveznika; poreznim obveznicima koji kasne sa podnošenjem poreznih prijava ili su prestali podnositi porezne prijave; obveznicima fiskalizacije koji redovno ne dostavljaju informacije o prometu; o zaposlenima, osiguranicima po kantonu/općini, na dan, za period i sl.
- Podizanje nove virtualne Hyper-v systemske platforme u svrhu unapređenja postojećih baza podataka IS Porezne uprave i zamjena internih certifikata za sigurno korištenje aplikativnih rješenja IS Porezne uprave

USLOVI RADA – KADROVSKI RESURSI

- **1.744** sistematizovana radna mjesta,
- **1.258** zaposlenika na dan 31.12.2018. godine
- **486** ili **27,86%** nedostaje zaposlenika u odnosu na sistematizaciju,
- **1.332** zaposlenika odobreno budžetom za 2018. godinu,
- **74** zaposlenika manje od broja odobrenog budžetom,
- **158** zaposlenika će u naredne tri godine otići u redovnu penziju, (2019 – **45**, 2020 – **59** i 2021 – **54** zaposlenika),
- **133** zaposlenika prosječno mjesečno bilo na bolovanju,
- **41** zaposleniku isplaćena je naknada za slučaj teške bolesti ili teške invalidnosti,
- **39** zaposlenika u 2018 otišlo u mirovinu,
- **4** umrla,
- Prosječna starost zaposlenih je 50 godina, a u 2016. je bila 55 godina,
- Nedostatak kadrova u 2018. ublažen je angažovanjem **57** volontera čije su troškove snosili drugi subjekti.
- **958** zaposlenika prošlo internu edukaciju iz **18** tematskih oblasti.

BUDŽET POREZNE UPRAVE FEDERACIJE BIH

- Budžet 2016. godine 46.896.229 KM
- Budžet 2017. godine 46.020.458 KM
- Budžet 2018. godine 46.031.863 KM

- **Prijedlog Budžeta za 2019. godinu 61.025.605 KM i 1.432 zaposlenika**

- **Nacrt budžeta za 2019. godinu (predložen od Vlade FBiH) 52.830.059 KM i 1.332 zaposlena**

- U Nacrtu budžeta odobreno **manje sredstava za 8.195.546 KM ili 13,4% i 100 zaposlenika manje, odnosno 7%**

Sredstva predložena Nacrtom budžeta za 2019. godinu neće biti dovoljna da se izvrše nabavke svih planiranih stalnih sredstava i da se isplate obaveze po svim izvršnim sudskim presudama.

NAJVEĆI PROBLEMI KOJI SU OBILJEŽILI RAD U 2018. GODINI

1. Nedostatak zaposlenika,
2. Nedostatak finansijskih sredstava,
3. Neadekvati uslovi rada – smještajni kapaciteti i materijalno-tehnička sredstva,
4. Kompleksni i neprecizni propisi,
5. Nepravedno nagrađivanje zaposlenih u Poreznoj upravi u odnosu na druge budžetske korisnike...

SIVA EKONOMIJA

- Siva ekonomija u svom širem značenju podrazumijeva i obuhvata sve ekonomske aktivnosti nad kojima država nema odgovarajući nadzor i kontrolu, a kojim se izbjegava plaćanje poreza.
- Porezna evazija može biti **zakonita** i **nezakonita**.
- **Nezakonita evazija** predstavlja poreznu utaju, odnosno svjesno i željeno nastojanje da se kriminalnim aktivnostima, odnosno prikrivanjem stvarnog finansijskog poslovanja umanju ili sasvim izbjegne izvršenje postojeće porezne obaveze i ona se najčešće ogleda u prikrivanju prometa, isplatama u gotovini i friziranju rashoda.
- **Zakonita evazija** je izbjegavanje plaćanja poreza i doprinosa koristeći nedorečenost propisa i zakonom odobrene povlastice.
- Siva ekonomija znači mnogo više od nenaplaćenog poreza, jer u konačnici dovodi do:
  - sprečavanja ekonomskog rasta i razvoja,
  - gubitka radnih mjesta i zatvaranja preduzeća,
  - manjih budžetskih fondova koji su preduslov za stabilno penzijsko osiguranje, zdravstvo, obrazovanje i kulturu, razvoj infrastukture, socijalnu skrb i kvalitetan život svakog pojedinca.

UZROCI SIVE EKONOMIJE

1. Neučinkovita kontrola granica, odnosno izbjegavanje carinskog nadzora (krijumčarenje) i nepravilno odnosno nerealno utvrđivanje vrijednosti uvezene robe.
2. Veliko prisustvo gotovine u platnom prometu.
3. Velika porezna i parafiskalna opterećenja, visoke stope poreza i doprinosa na isplaćene plaće, a niske stope poreza i doprinosa na ugovore o djelu, privremene i povremne poslove, neoporezovane isplate preko studenskih zadruga, servisa i igara na sreću.
4. Tolerancija države prema sivoj ekonomiji (neodgovarajući kapacitet i neadekvatan rad inspekcija, carinskih organa, sudova, tužilaštava i policije).
5. Nepovjerenje u državne institucije, netransparentno trošenje sredstava i korupcija.
6. Složen, komplikovan i neadekvatan porezni sistem i propisi koji se često mijenjaju.
7. Nedosljedna primjena i nedovoljno poznavanje propisa.
8. Nizak nivo porezne kulture.
9. Visoka stopa nezaposlenosti i siromaštvo.
10. Želja za bogaćenjem u kratkom periodu i sl.

UZROCI SIVE EKONOMIJE - ZAKONSKA RJEŠENJA U FEDERACIJI BIH

- Neadekvatan sistem fiskalizacije.
- Neoporezivanje svih dobitaka od igara na sreću (u 2016. 2017. i 2018 godine isplate do 100,00 KM su iznosile **3.762.495.150 KM**).
- Neadekvatno oporezivanje ugovora o djelu, studenskih zadruga i agencija za posredovanje u zapošljavanju, (u 2016 do 2018 godine isplate su iznosile **905.247.493 KM**).
- Nedovoljno propisani postupci i mehanizmi naplate.
- Nemogućnost naplate dodatno utvrđenih poreznih obaveza dok se ne okonča dugotrajni drugostepeni postupak.
- Neadekvatnost, različitost sankcija za iste nepravilnosti:

1. Za neizdavanje računa na snazi je **5 zakona** kojima je propisana kazna u različitim rasponima, i to po:

- Zakonu o zaštiti potrošača u BiH od **150,00 KM** do 3.500,00 KM,
- Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti od 150,00 KM do 5.000,00 KM,
- Zakonu o unutrašnjoj trgovini od 500,00 KM do 15.000,00 KM, i
- Zakonu o fiskalnim sistemima od 2.500,00 KM do 20.000,00 KM,
- Zakonu o Poreznoj upravi FBiH od **3.000,00 KM** do 30.000,00 KM. (**razlika u minimalnoj kazni 20 puta**)

2. Za neprijavljenog radnika **3 zakona** kojima je propisana kazna za pravno lice u različitim rasponima, i to po:

- Zakonu o radu od **500,00 KM** do 2.000,00 KM,
- Zakonu o Poreznoj upravi FBiH od 3.000,00 KM do 30.000,00 KM i
- Zakonu o registraciji, kontroli i naplati doprinosa od **5.000,00 KM** do 100.000,00 KM
(**razlika u minimalnoj kazni 10 puta**)

UZROCI SIVE EKONOMIJE - UVOZ

Godina	Država	Uvoz u BiH *		Izvoz u BiH**	Razlika (EUR)	Razlika (KM)
		3	4			
1	2	3	4	5	6 (5-4)	7
valuta		(mil. KM)	(mil. EUR)	(mil. EUR)	(mil. EUR)	mil.(KM)
2016	Srbija	1.828,1	934,7	1.119,5	184,8	361,4
2017	Srbija	2.030,0	1.037,9	1.211,6	173,7	339,7
I-IX. 2018	Srbija	1.530,9	782,7	971,2	188,5	368,6
Ukupno	Srbija	5.389,0	2.755,4	3.302,3	546,9	1.069,7
2016	Hrvatska	1.617,7	827,1	1.120,0	292,9	572,8
2017	Hrvatska	1.828,4	934,9	1.367,9	433,0	847,0
I-IX. 2018	Hrvatska	1.380,3	705,8	992,2	286,4	560,2
Ukupno	Hrvatska	4.826,5	2.467,7	3.480,0	1.012,3	1.979,9
Ukupno		10.215,5	5.223,1	6.782,3	1.559,3	3.049,6

*Podaci o uvozu -Agencija za statistiku BiH, Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa

**Podaci nacionalnih statistika u EUR preuzeti sa web stranica

<https://www.dzs.hr/>

<http://www.stat.gov.rs/>

UZROCI SIVE EKONOMIJE – OPOREZ. DOHOTKA IZ RAD. ODNOSA I UG. O DJELU

R.br.	Opis	Radni odnos	Ugovor o djelu
1	Bruto iznos naknade	1.562,00	1.122,08
2	Doprinosi za PIO/MIO	359,26	53,86
3	Doprinosi za zdravstvo	257,73	35,91
4	Doprinosi za nezaposlene	31,24	-
5	Porez na dohodak	77,78	86,18
6	Ukupno porez i doprinosi	726,01	175,94
7	Za isplatu na ruke – račun	1.000,00	1.000,00
8	% poreza i doprinosa na neto	72,60	17,59
9	Napomena: u obračunu korišten lični odbitak 300 KM i priznati troškovi na ugovore o djelu 20%		

2015-2018.

R.br.	Opis /(KM)	Ugovori o djelu	Zadruga	Ukupno
1.	Iznos isplate	723.519.773	181.727.720	905.247.493
2.	Plaćeni porezi i doprinosi	114.519.471	0	114.519.471
3.	Iznos doprinosa po stopama za plaću	350.183.570	87.956.216	438.139.787
4.	Razlika (3-2)	235.664.099	87.956.216	323.620.316

PROMET KLADIONICA ZA PERIOD: 01.01.2016 - 31.12.2018.

god	Br. klad.	Br. up. mjesta	Br. priv. zatv.	Vrsta klađenja	ukupan promet	Isplaćeno u KM			% isplate
						ukupna isplata	Isplata <= 100	Isplata > 100	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2016	14	2547	239	Sportsko klađenje	250.427.511	185.222.389	138.531.244	46.588.270	73,96
2016				RNG klađenje	1.269.341.542	1.141.230.285	1.045.563.736	95.666.548	89,91
UKUPNO RNG I SPORTSKO KLAĐENJE 2016					1.519.769.052	1.326.452.674	1.184.094.980	142.254.818	87,28
2017	13	2571	208	Sportsko klađenje	295.133.077	219.775.942	169.081.998	50.692.804	74,47
2017				RNG klađenje	1.368.050.368	1.224.361.378	1.105.073.802	119.217.882	89,50
UKUPNO RNG I SPORTSKO KLAĐENJE 2017					1.663.183.445	1.444.137.320	1.274.155.799	169.910.686	86,83
2018	13	2575	208	Sportsko klađenje	284.015.662	210.589.249	161.471.414	49.117.835	74,15
2018				RNG klađenje	1.435.654.717	1.284.355.265	1.143.245.036	141.110.228	89,46
UKUPNO RNG I SPORTSKO KLAĐENJE 2018					1.719.670.378	1.494.944.514	1.304.716.450	190.228.063	86,93
Ukupno sportsko klađenje od 01.01.2016-31.12.2018					829.576.249	615.587.579	469.084.655	136.098.352	74
Ukupno RNG klađenje od 01.01.2016-31.12.2018					4.073.046.627	3.649.946.928	3.293.882.574	355.994.658	90
UKUPAN PROMET OD 01.01.2016-31.12.2018.					4.902.622.876	4.265.534.508	3.762.967.229	492.093.010	87
% prometa sportskog klađenja					17%	14%	12%	28%	74%
% prometa RNG klađenja					83%	86%	88%	72%	90%
Efekat da je prihvaćen prijedlog PUFBIH da se na sve uplate plaća 5% i 10% na sve dobitke									
Da se plaćalo 5% prilikom uplate veći efekat za								179.347.931	
Da se plaćalo na sve dobitke 10% veći efekat za								376.296.723	
Ukupno veći efekat za 3 godine								555.644.654	

POTREBNE AKTIVNOSTI ZA SMANJENJE SIVE EKONOMIJE

1. Dobra kontrola granica i uvoza,
2. Osmišljena ekonomska politika koja sadrži kvalitetne mjere porezne politike, politike zapošljavanja i kvalitetne politike nadzora i smanjenje gotovine u platnom prometu,
3. Kadrovski i materijalno osposobiti institucije koje će provoditi aktivnosti za smanjenje sive ekonomije (Poreznu upravu FBiH, Uprave za inspekcijske poslove, UIO, sudove, tužilaštva i dr.),
4. Na cijelom području države, blagovremeni, efikasniji i ujednačen inspekcijski nadzor, te sistemsko, sinergijsko i učinkovitije djelovanje svih kontrolnih organa, sudova i tužilaštava,
5. Odmjerene i brze sankcije koje ne proizvode nejednakost, subjektivizam, anarhiju ili korupciju,
6. Eliminacija neracionalnog trošenja države i usmjeravanje sredstva od javnih prihoda u što većem obimu u razvojnu komponentu, u investicije i modernizaciju kako bi građani osjetili pravičnost poreznog sistema i kako bi znali da su sredstva koja daju državi namijenjena za njih i buduće generacije, a ne da se njima samo finansira rastrošan državni aparat,

POTREBNE AKTIVNOSTI ZA SMANJENJE SIVE EKONOMIJE

8. Osmišljen marketinški plan države i aktivna uloga medija i javnosti,
9. Svijest građana da kontrolnim organima prijavljuju sve nepravilnosti i nezakonitosti u poslovanju poreznih obveznika,
10. Pojednostavljenje poreznog sistema, pravednije porezno opterećenje i donošenje zakona koji ne podstiču sivu ekonomiju i evaziju javnih prihoda,
11. Osiguranje dugoročne održivosti i postojanosti poreznih rješenja kako bi se smanjili rizici neplaćanja, utaja i prevara, odnosno neizvjesnost što ih donosi svaka promjena porezne politike,
12. Usmjeravanje poreznih poticaja i olakšica u pravcu koji doprinosi proizvodnji novih vrijednosti, izvozu, rastu zaposlenosti i razvoju društva uopće,
13. Efikasnija i racionalnija naplata poreznih obaveza, racionalizacija troškova ubiranja poreza...

AKTIVNOSTI POREZNE UPRAVE FBIH KOJE ĆE BITI U FOKUSU U NAREDNOM PERIODU

- **Konstantan rad na realizaciji vizije da uprava postane *pravedna, racionalna, efikasna, transparentna i poštovana institucija*.**
- Nastavak aktivnosti za bolji status i položaj Porezne uprave.
- Jačanje ugleda i povjerenja poreznih obveznika u instituciju Porezne uprave FBIH.
- Razvijanje koncepta dobrovoljnog prijavljivanja i plaćanja poreznih obaveza.
- Nastavak aktivnosti na smanjenju porezne evazije i povećanja porezne discipline.
- Aktivnosti na iznalaženju novih sistemskih rješenja kada je u pitanju redovna i prinudna naplata.
- Unapređenje, razvoj i održavanje informacionog sistema Porezne uprave sa ciljem veće automatizacije procesa u svim segmentima rada, a posebno u pravcu efikasnijih uredskih kontrola, boljeg servisa poreznim obveznicima i veća zastupljenost elektronskog podnošenja prijava.
- Unapređenje registra poreznih obveznika i poreznog knjigovodstva.
- Kontinuirana edukacija zaposlenih, razvoj i upravljanje kvalitetom pružanja usluga poreznim obveznicima i građanima.
- Aktivno učešće u davanje inicijativa za donošenje propisa koji se odnose na rad Porezne uprave.
- Zapošljavanje stručnog i obrazovanog kadra koji će potpomoći modernizaciji Porezne uprave FBIH
- U cilju suzbijanja sive ekonomije i sprečavanje rada na crno provođenje kampanje „Prijavi me, ohrabri me“.

PORUKE POREZNE UPRAVE

- Države koje nemaju uređen porezni sistem (poreznu politiku i poreznu upravu) su na veoma niskom nivou razvoja, nestabilne su, imaju izraženu korupciju, ugrožena prava i po svim kriterijima zauzimaju nepovoljna mjesta na tabelama uređenih država. Zbog toga se zalažemo za pravednu, racionalnu i efikasnu Poreznu upravu FBiH i pravedenije oporezivanje.
- Nastojimo inicirati izgradnju pravedanog, jasnog i stabilnog poreznog sistema koji će odgovoriti potrebama razvoja zemlje.

PORUKE POREZNE UPRAVE POREZNIM OBVEZNICIMA

- Porezna uprava FBiH poziva sve obveznike da posluju legalno, da svoj novac koriste za unapređenje poslovanja, investicije, razvoj, za isplatu plaća zaposlenicima, a ne da teško zarađeni novac troše na plaćanje kazni i kamata.
- Cilj Porezne uprave je da svaki porezni obveznik ispunjava svoje obaveze, da ih dobrovoljno prijavi i plati, da prijavi svakog radnika. **Mi molimo** obveznike da obaveze izvršavaju blagovremeno, da ih dobrovoljno prijavljuju i plaćaju, da posluju u skladu sa važećim propisima, jer je to najbolji i najsigurniji način poslovanja.
- Porezna uprava će na sve načine pomoći obveznicima koji pokažu da imaju namjeru i želju da izvršavaju sve svoje porezne obaveze, a iskazati odlučnost za poduzimanje svih mjera prema onima koji svoje obaveze žele izbjeći i usmjeriti ih na zakonito postupanje.
- Porezni inspektori osjećaju nelagodu kada zapečate radnju poreznom obvezniku, ali se pečaćenjem radnje obveznik primorava da izvrši prijavu radnika, jer obespravljeni radnik počinje ostvarivati svoja prava u skladu sa važećim zakonima.
- Porezna uprava želi biti partner poreznim obveznicima i graditi transparentne odnose zasnovane na važećim zakonima.

PORUKE POREZNE UPRAVE RAČUNOVOĐAMA I REVIZORIMA

- Odgovornost računovođe nije isključivo u tome da se zadovolje potrebe pojedinačnog poslodavca, nego da se postupa u skladu s važećim propisima i tako djeluje u javnom interesu.
- Vaša struka može i treba da obavi značajnu ulogu u sprečavanju nelegalnih aktivnosti poreznih obveznika i odgovornih lica, na način da svojim savjetima i radnjama utičete da ova lica ne vrše nezakonite radnje, a da one koji to čine prijavite Poreznoj upravi.
- Porezna uprava Vas poziva da radite na način koji služi javnom interesu i da postupate u skladu sa važećim propisima, kao i da se suzdržite od bilo kojeg ponašanja koje može štetiti javnom interesu i biti diskreditirajuće za računovodstvenu i revizorsku profesiju i tako zašтите sebe i profesiju koju obavljate.
- Kako ne biste bili učesnici u vršenju nezakonitih aktivnosti pozivamo Vas da Poreznoj upravi prijavite sve nezakonite radnje koje se odnose na izbjegavanje ili neplaćanje poreznih obaveza koje spoznate izvršavajući svoje usluge.
- Budite partner i saveznik Porezne uprave u borbi protiv nezakonitog poslovanja.

PORUKE POREZNE UPRAVE GRAĐANIMA

- PUFBiH posebnu zahvalnost duguje građanima koji su dostavili **cca 3.690** prijava i svojim informacijama pomogli u otkrivanju raznih oblika nepravilnosti.
- PU poziva sve građane da saznanja o nepoštivanju poreznih zakona i dalje prijavljuju PU.
- PU poziva sve radnike koji rade na crno da o tome obavijeste PU. Sve prijave ozbiljno i temeljito razmotramo i po njima postupamo u skladu sa zakonom, svojim nadležnostima i raspoloživim kapacitetima.
- Poštovani radnici, posebno **mladi, ovo je Vaša domovina i u njoj trebate ostati i biti sretni, a nikako obespravljani, poniženi i eksploatisani. Ne dozvolite da Vaša prava i sreću umanjuju oni koji Vas ne prijavljuju i ne plaćaju poreze i doprinose, varajući tako i Vas i državu, a istovremeno uvećavaju svoje bogatstvo.**
- Vašim prijavama Vi ste na putu dobra, pravde, istine i pomoći svojoj domovini, a ovo su najviše univerzalne vrijednosti – **budite dio univerzalnih vrijednosti i prijavite Poreznoj upravi sve one koji nelegalno posluju.**
- Vaš odaziv nije „*cinkarenje*“. Oni koji to nazivaju „*cinkarenjem*“ ne žele dobro Vama, Vašim susjedima i našoj domovini i oni odobravaju nezakonito bogaćenje pojedinaca.
- Učinite korak i pomozite sebi. Na taj način dajete mogućnost Poreznoj upravi da pomogne Vama.
- Ne dozvolite da Vašu sreću umanjuju oni koji varaju državu i ne plaćaju poreze, jer **porezi i doprinosi su i Vaš novac.**

PORUKE MEDIJIMA

- Porezna uprava FBiH veliku zahvalnost izražava svim medijima koji su u 2018. godini blagovremeno izvještavali javnost o našem radu i aktivnostima.
- U prošloj godini javnosti ste učinili dostupnim preko **295** naših saopćenja, izjava, intervjua, obavještenja i sl.
- Svojim izvještavanjem o našem radu doprinijeli ste transparentnijem radu Porezne uprave i podizanju ukupne svijesti poreznih obveznika da izvršavaju svoje obaveze.
- Vaše izvještavanje je pomoglo razvijanju percepcije i jačanju porezne svijesti i discipline.
- **Pozivamo Vas da i dalje pratite rad Porezne uprave Federacije BiH.**